

Notes de Premsa

NOTA DE PREMSA: La Comissió de Drets de la Gent Gran de l'ICAB denuncia la suspensió de les prestacions econòmiques vinculades a serveis de residència

La Comissió de dels Drets de la Gent Gran de l'ICAB també reclama que es torni a emprendre la concessió del programa, ja que eliminar-ho vulnera la llei de dependència.

Barcelona 8/4/2014. La Comissió de Drets de la Gent Gran del Col·legi d'Advocats de Barcelona denuncia la suspensió sine die que el Departament de Benestar Social i Família ha fet en relació a la tramitació del Programa Individual d'Atenció (PIA) sense cap empara legal en la normativa estatal i/o autonòmica. Aquest programa (PIA), que realitzen els serveis socials públics, determina les modalitats d'intervenció més adients a les necessitats de les persones en situació de dependència pel que fa als serveis i les prestacions econòmiques previstes a la resolució pel seu grau i nivell. Per això la Comissió de dels Drets de la Gent Gran de l'ICAB també reclama que es torni a emprendre la concessió del programa, ja que eliminar-ho vulnera la llei de dependència.

“El dret a aquesta prestació és un dret subjectiu i garantit en la pròpia llei de Dependència i, per tant, el ciutadà té dret a rebre una prestació”, afirma l'advocat i president de la Comissió de Drets de la Gent Gran de l'ICAB, Jordi Muñoz. I afegeix: “la Llei de la Dependència, en el seu article 7, apartat 1r, garanteix el nivell mínim de protecció, per això malgrat que el Govern Central no aporti els fons econòmics suficients, aquest fet no avala la suspensió de la tramitació dels PIA”.

El procés de determinació del servei s'inicia quan l'Administració autonòmica ha emès la resolució de la sol·licitud de reconeixement de la situació i grau de dependència. El PIA s'ha de realitzar en col·laboració de l'usuari i/o del seu familiar o representant legal i la persona sol·licitant ha de rebre la trucada dels serveis socials del seu ajuntament o l'avís del centre (en el cas que estigui ingressada) per concertar una entrevista (al centre dels serveis socials, al domicili, o al centre residencial), fet que la Comissió ha detectat que no en tots els casos se segueix.

Què fa la Comissió dels Drets de la Gent Gran?

La Comissió dels Drets de la Gent Gran es va constituir dins el Col·legi d'Advocats de Barcelona amb l'objectiu que els lletrats que en formen part estudiïn la normativa que afecta a les persones grans i vetllin per l'acompliment efectiu d'aquests drets.

La Comissió també recopila dades tècniques, socials i econòmiques per determinar quines són les mancances o buits legals del conjunt de drets que afecten les persones grans. Amb aquesta informació elabora propostes i suggeriments que millorin els drets d'aquest col·lectiu. A més, també promou les relacions intergeneracionals, per fer prendre consciència a la societat i als advocats, que els conflictes familiars no es limiten a la parella i als fills, sinó que hi ha altres membres -els avis- a qui també pot afectar aquesta situació i a qui també se'ls ha de tenir en compte en l'àmbit judicial, o bé de la mediació.

© Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Notícies Detall

El Síndic reclama al Govern que garanteixi el dret subjectiu davant la suspensió de les prestacions vinculades als serveis residencials de les persones dependents

04/03/2014

La suspensió de les prestacions, anunciada l'1 d'agost de 2013 com a mesura transitòria de dos mesos, s'ha prorrogat indefinidament

La mesura s'ha pres sense cap normativa prèvia, fet que ha generat inseguretats jurídica i manca de claredat sobre el procediment

La situació pressupostària no pot justificar la desatenció dels drets de les persones, especialment de les més vulnerables

Calen mesures urgents en els casos en què l'ingrés residencial sigui l'única alternativa

Davant la decisió de suspendre la realització dels programes individuals d'atenció (PIA) de prestació econòmica vinculada al servei residencial, el Síndic ha demanat al Departament de

Benestar Social i Família que en repregui la tramitació i que adopti mesures per garantir el dret de les persones dependents a rebre les prestacions derivades adequades a les seves necessitats.

La suspensió, anunciada el mes d'agost com una mesura transitòria de dos mesos, i posteriorment prorrogada de manera indefinida, s'ha dut a terme sense cap acte administratiu ni normativa expressa prèvia de la Generalitat. Així, l'Administració ha fomentat aquesta decisió únicament en raons pressupostàries, a causa dels incompliments per part de l'Estat del finançament, fet que, segons el Síndic, no pot justificar de cap manera la desatenció dels drets de les persones, i menys encara d'aquelles especialment vulnerables, com és el cas de les persones dependents.

A partir d'una investigació d'ofici duta a terme pel Síndic, que també ha rebut diverses queixes individuals per aquesta qüestió, el Departament de Benestar ha justificat els comptes i ha al·legat que la Generalitat ha d'assumir el 80% del total de la despesa per dependència davant del 20% que aporta l'Estat. El Síndic, però, ha recordat a la Conselleria que la reducció de la despesa no depèn únicament de l'aplicació de la normativa estatal i que l'establiment de prioritats en la despesa pública també és competència de la Generalitat.

Pel que fa a la manca de suport jurídic d'aquesta mesura, adoptada de facto, el Síndic considera que ha generat una situació d'inseguretat legal davant l'efectivitat d'un dret de caràcter subjectiu. A més, ha comportat incertesa sobre la repercussió i l'abast que pot tenir de cara als drets de les persones en situació de dependència i manca de claredat sobre els procediments i la gestió.

Davant la insuficiència de recursos residencials públics, el Síndic també ha suggerit a Benestar que arbitri mesures paliatives i que en garanteixi l'accés en un termini prudencial. I, especialment, ha demanat actuacions urgents en els casos en què no sigui possible una alternativa a la residència.

Tot i sol·licitar-ho, el Síndic no ha estat informat del nombre de persones afectades per la mesura, que, segons Benestar, no inclou les persones que ja tenien el dret reconegut, sinó aquelles a qui encara no s'havia fet el PIA abans de l'1 d'agost de 2013.

Rafael Ribó, que s'ha reunit personalment amb la consellera de Benestar Social i Família, Neus Munté, per tractar aquesta qüestió, recorda que la normativa vigent dicta, d'una banda, que si per manca de disponibilitat de places residencials no es pot determinar l'ingrés de la persona interessada s'ha de continuar la tramitació del PIA; i, de l'altra, que s'ha de proposar un servei alternatiu o s'ha de reconèixer la prestació econòmica corresponent.

A.13. LES PRESTACIONS ECONÒMIQUES VINCULADES AL SERVEI

La reducció pressupostària dels últims anys ha generat un seguit d'afectacions en les prestacions econòmiques vinculades al servei que han generat un conjunt de queixes i actuacions del Síndic.

La prestació econòmica vinculada al servei, prevista per la Llei 39/2006, té per objecte cobrir el cost del servei adequat a les necessitats de la persona dependent en entitats o centres privats acreditats. La més destacada és la decisió de suspendre la prestació vinculada al servei residencial.

Es produeixen retards importants en l'abonament de les prestacions vinculades al servei residencial

Amb aquest tipus de prestacions la Llei pretén garantir que quan no hi hagi la possibilitat que la persona dependent accedeixi al servei que necessita en un centre públic, el pugui rebre en centres privats. En el cas de persones que requereixen un servei residencial aquesta possibilitat té una gran rellevància. D'una banda, perquè majoritàriament és un servei destinat a persones amb un nivell de dependència més elevat que no poden rebre una atenció adequada al seu domicili; de l'altra, per la insuficiència de places públiques que s'arrossega des de fa temps i per la complexitat de determinats perfils o patologies que tenen més dificultats per obtenir una plaça adequada.

Des del moment que va començar el desplegament del Sistema d'Atenció a l'Autonomia i la Dependència s'han tractat problemes diferents referits a aquesta prestació, principalment relacionats amb la manca de claredat en la informació sobre la possibilitat d'acollir-s'hi. Així, en l'Informe 2011 es recollia aquesta problemàtica i les recomanacions del Síndic sobre la conveniència de regular de manera específica aquesta prestació.

Enguany també s'han rebut diverses queixes relacionades amb la prestació vinculada al servei residencial, la majoria de les quals estan motivades per la demora en el pagament de la prestació ja reconeguda. Les persones, que en molts casos ja fa temps que estan ingressades al centre residencial, es troben que, malgrat que tenen la prestació concedida, es retarda l'inici del pagament i tenen dificultats per atendre el cost del servei.

Així mateix, s'han detectat alguns problemes en l'elaboració del programa individual d'atenció (PIA) en supòsits de persones que estan ingressades en un centre residencial que no està acreditat. En aquests casos, el problema era causat per una aplicació incorrecta del Protocol de gestió del PIA, que va suposar que es paralitzés el procediment en lloc de comunicar a la persona interessada els tràmits que havia de fer per donar continuïtat al procediment i accedir a un altre centre.

S'ha de garantir la continuïtat del procediment d'elaboració del PIA en tots els casos

Amb tot, la qüestió més destacada enguany és la decisió de la Generalitat de Catalunya de suspendre la prestació econòmica vinculada al servei de residència. Aquesta mesura, l'abast de la qual no s'ha definit de manera clara, resulta especialment preocupant perquè suposa l'eliminació de facto d'una possibilitat prevista en la Llei 39/2006. L'Administració ha justificat aquesta suspensió en la insuficiència del finançament de l'Estat del Sistema d'Atenció a l'Autonomia i Atenció a la Dependència. Ara bé, més enllà de les raons finances al·ludides, no és clar l'empara legal d'aquesta decisió, ni tampoc les pautes i les instruccions facilitades als professionals i a les entitats per a la tramitació i la resolució dels procediments afectats.

El Síndic ha obert una actuació d'ofici sobre aquesta qüestió, que actualment està en tramitació. Tot i que les dades disponibles no permeten avaluar de manera precisa l'abast i les conseqüències d'aquesta mesura, el nombre de persones que es poden veure

afectades i la decisió posterior de prorrogar aquesta suspensió de manera indefinida afegeixen motius d'inquietud.

La suspensió de la prestació econòmica vinculada al servei residencial complica l'atenció de moltes persones dependents

Sens perjudici d'altres consideracions que es puguin fer, aquesta decisió pot suposar una agressió als drets de les persones dependents. No es poden obviar les dificultats derivades de les restriccions pressupostàries, però aquestes tampoc poden justificar un retrocés en els drets de les persones amb dependència. Cal assegurar, doncs, que les persones dependents accedeixin efectivament al servei més adequat en cada cas i que reben un servei de qualitat.

En aquest sentit, s'han de valorar les mesures anunciades sobre la possible

modificació dels requeriments professionals en l'atenció residencial en l'àmbit de les persones grans, ja que la qualitat d'aquests serveis està estretament relacionada amb la presència de personal suficient, i la qualitat ha de ser un objectiu del sistema públic de serveis socials.

Abans de tancar l'edició d'aquest informe, el Departament de Benestar Social i Família ha respost a l'actuació d'ofici iniciada pel Síndic, i ha indicat que la mesura transitòria afecta les persones que no tinguessin l'acord PIA elaborat abans de l'1 d'agost de 2013 i que a aquestes persones se'ls ofereixen altres recursos disponibles mentre no sigui possible la prestació econòmica vinculada a residència. El Síndic, malgrat que comprèn les dificultats financeres que la Generalitat manifesta en la gestió de la dependència i la manca de cooperació estatal, considera que l'aplicació d'aquesta mesura vulnera els drets de les persones valorades pendent de recurs, tant pel que fa al fons com pel que fa a la forma, i establirà una línia de treball amb el Departament per cercar una solució a aquesta situació.

Queixa 03438/2012

La promotora de la queixa denuncia el retard en el pagament de la prestació econòmica vinculada al servei residencial concedida uns mesos abans a la seva mare arran d'una modificació del PIA. Es queixa perquè s'havia deixat d'abonar la prestació per cuidador no professional, però no s'havia començat a pagar la prestació vinculada al servei de residència.

Mesos després la persona interessada comunica que l'objecte de la queixa s'ha resolt i que ja s'està fent efectiva la prestació per cobrir el cost del servei.

Queixa 06101/2012

El promotor de la queixa reclama per la manca de pagament d'una prestació econòmica vinculada al servei de residència que havia estat concedida al seu pare set mesos abans i que encara no s'havia començat a pagar.

El Departament de Benestar Social i Família informa que l'actual situació econòmica fa que no es pugui preveure de manera exacta el calendari de pagaments, però que té com a prioritat fer-los efectius al més aviat possible, d'acord amb les disponibilitats pressupostàries i els recursos existents. També comunica que en aquest cas concret s'ha iniciat i es manté el pagament, i així ho confirma també l'interessat.

Queixa 01096/2013

El promotor de la queixa manifesta la seva disconformitat amb la dilació en la tramitació del procediment de dependència iniciat per la seva mare i la manca d'informació aclaridora que li ha facilitat l'Administració.

El Departament de Benestar Social i Família informa que no s'ha pogut establir el programa individual d'atenció perquè la persona dependent està ingressada en una residència privada no acreditada.

El Síndic constata que s'ha produït una paralització del procediment per aquest motiu i que, malgrat que ho havia demanat expressament als serveis socials bàsics i al Departament, no s'ha informat l'interessat sobre les gestions que havia de dur a terme per tirar endavant la tramitació de l'expedient de dependència, de manera que no s'han seguit les pautes que recull el Protocol de gestió del PIA.

Per això, recorda que s'ha de garantir la continuïtat dels expedients per a l'establiment del PIA de les persones ingressades en centres privats, d'acord amb el que preveu el Protocol, i suggereix al Departament que informi l'interessat en aquest cas dels tràmits que ha de seguir amb aquesta finalitat.